

ЕТИЧЕН КОДЕКС

НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ
НА ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ
„ИВАН ВАЗОВ”
ГРАД СМОЛЯН

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти в сферата на образованието, както и на всички страни свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на детето. Кодексът регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на задълженията им и в ситуация на конфликт от различен характер. Установява общи норми на поведение.

ГЛАВА I

Раздел I

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящият кодекс определя етичните правила за поведение на учителите, служителите и работещите в ОУ „Иван Вазов”, както и взаимоотношенията им с учениците и техните семейства; има за цел да повишава общественото доверие и утвърждава положителния образ на училището.

Чл.1. (1) Дейността на учителите, служителите и работниците в ОУ „Иван Вазов” се осъществява при спазване на принципите на законност, лоялност, честност, политическа непристрастност, прозрачност, отговорност и отчетност.

(2) Всеки учител, служител и работник е длъжен да изпълнява служебните си задължения, като:

- спазва действащото в Република България законодателство;
- осъществява действия, предлага и взема решения, водещи до елиминиране на произвола и до укрепване на доверието към образователната институция;
- зачита правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация;
- следва поведение, което не накърнява престижа на училището, както при изпълнение на служебните си задължения, така и в своя личен и обществен живот;
- изпълнява възложените му функции и осъществява дейността си компетентно, обективно и добросъвестно.

Чл. 2. Работещите с деца изпълняват своите задължения, като се ръководят от основните ценности, принципи и права, разписани във всички международни и български документи, чийто обект са децата, тяхното обучение и възпитание.

Раздел II

ЦЕЛИ И ЦЕННОСТИ

Чл. 3. Настоящият кодекс има за цел:

- да формира организационна култура и психоклимат, допринасящи за качествена и ползотворна работа в образователната институция;
- да предотвратява конфликти както между работещите, така и между работещите, обучаваните и техните семейства;
- да насочва и подпомага работещите с деца в решаването на етични дилеми, възникнали в училищната практика;
- да изгражда колегиални отношения между всички служители на училището.

Чл. 4. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества. Базовите ценности, изповядани от училището са:

1. **Компетентност** - учителят, служителят и работникът притежава знанията, уменията и квалификацията за заеманата длъжност.
2. **Ефективност** - учителят, служителят и работникът постига максимални резултати от труда си без да злоупотребява с разход на ресурси в ущърб на училището или учениците.
3. **Отговорност и изпълнителност** - учителят, служителят и работникът имат развито чувство за дълг при изпълнение на професионалните си задачи.
4. **Вежливост и любезно поведение** от всички работещи в институцията.
5. **Честност** - учителят, служителят и работникът коректно представят своята гледна точка, не заблуждава децата и техните семейства за ефективността и ефикасността на своята дейност.
6. **Лоялност** – работещите в ОУ „Иван Вазов” се отнасят почтено и уважително към институцията.
7. **Подходящ външен вид** – работещите в институцията се стремят да изглеждат по начин, не противоречащ на нормативните документи.

Раздел III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 5. Педагогическата практика да се основава на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 6. Да се разбира и уважава уникалността на всяко дете.

Чл. 7. Да се има предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 8. Да се създава безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 9. Да се подкрепя правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 10. Да се работи винаги в най-добрия интерес на детето. Децата с изявени дарби да се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 11. Да се осигуряват на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 12. Да не се участва в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл. 13. Да не се участва в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 14. Много добре да се познават и спазват законите и процедурите, защитаващи детето от насилие. Да се познават симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване.

Чл. 15. При съмнение за малтретиране веднага да се уведомяват органите за закрила на детето и се проследява дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 16. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, следва да му се окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 17. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплахват здравето и сигурността на детето, незабавно се информират органите по закрила на детето.

Раздел IV

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 18. Училището подпомага семейството и е страна при възпитанието на децата.

Чл. 19. Уважаване на ценностите и зачитане достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения, които не са в разрез със законодателството.

Чл. 20. Зачитане на правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето.

Чл. 21. Информирание на семейството за всички взети в училище решения, отнасящи се до детето. Когато е необходимо или разписано в нормативните документи, родителите следва да се включват във вземането на такива решения.

Чл. 22. Информирание и съгласие на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не се позволява и не се допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 23. Да не се използват служебните отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не се влиза в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 24. Осигуряване на конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 25. Спазване на правилата за опазване на поверителност на информацията, касаеща учители, служители, ученици и техните семейства. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Раздел V

МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 26. Изграждане и поддържане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество, колегиалност.

Чл. 27. Спазване принципите на съгласуваност при работа в екип.

Чл. 28. Лоялност към работодателя и институцията, като не уронва престижа и авторитета им, както в училище така и извън него включително и в интернет пространството.

Чл. 29. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 30. Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията.

Чл. 31. В отношенията си с колегите, всеки един учител, служител, работник е длъжен да проявява уважение и коректност, като недопуска поведение, което накърнява достойнството и правата на личността.

- (1) Недопустимо е отправянето на обиди между учители, служители и работниците, както и дискриминационни прояви в отношенията помежду им.
- (2) При възникване на спорове между колеги, същите следва да се решат в рамките на добрия тон като е недопустимо това да става в присъствие на външни лица.
- (3) Учителят, служителът и работникът няма право да уронва доброто име или да поставя под съмнение професионализма на колегите си чрез неуместни изявления или действия.

Раздел VI

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 32. Предоставяне на висококачествени образователни услуги.

Чл. 33. Да се работи за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да се обучава и развива без насилие.

Чл. 34. Да се работи за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл. 35. Да се оказва съдействие на обществеността за повишаване степента на разбиране на децата и техните нужди.

Чл. 36. Да се работи за популяризиране на правата на децата, както и за повишаване на чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 37. Да се работи в подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

Раздел VII

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ ОБЩИНА, РУО И МОН

Чл. 38. Работещите в институцията извършват своята дейност в съответствие с професионалните критерии и длъжностна характеристика и стриктно изпълняват законосъобразните нареждания, актове и заповеди на горестоящите органи. Поемат за решаване само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация и компетентност.

Чл. 39. Служителят извършва административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

Чл. 40. Служителят отговаря на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълнява. При необходимост той пренасочва въпросите към друг свой колега, притежаващ съответната компетентност.

Раздел VIII

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 41. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, неправомерни хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 42. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да извършва работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл. 43. Служителят опазва повереното му имущество и не допуска използването му за лични цели. Информира своевременно директора при загубата или повредата му.

Чл. 44. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 45. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на

сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Раздел IX КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 46. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителът има личен интерес и той му влияе и пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(2) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му служителът може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Раздел X КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 47. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от три години.

(3) Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл. 48.(1) Комисията по етика:

-разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс;

- дава тълкувания на Етичния кодекс.

(2) Комисията по етика приема правила за дейността си, които се утвърждават на заседание на Педагогическия съвет.

Чл. 49. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл .50. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията препоръчва на директора налагането на санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 51. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчете дейността си пред Педагогическия съвет на училището.

СТАНДАРТИ ЗА ОБЩУВАНЕ В УЧИЛИЩЕ

- 1. Отнасяйте се към всички с уважение.**
- 2. Проявявайте неутрална и честна позиция** спрямо всички хора.
- 3. Демонстрирайте външен вид и поведение,** които да се отразят положително върху имиджа на училището.

4. Отговаряйте на отправените към вас въпроси **компетентно** и предоставяйте актуална и точна информация.
5. Бъдете професионалисти – работете **компетентно, етично и позитивно**.
6. Работете в екип и в **сътрудничество** с колегите си.
7. Бъдете **отговорни**. Спазвайте задълженията си, разписани в длъжностната ви характеристика и други училищни документи.

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА **ЗА УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И ЗА** **ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА** **ЕТИЧНИЯ КОДЕКС**

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните прояви:

- неспазване или нарушаване на Етичния кодекс;
- действия и/или бездействия, водещи до накърняване авторитета на и доверието към училището;
- грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица;
- проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
- уронване авторитета на учители, служители и работници и престижа на образователната институция в и извън училището;

2. При наблюдаване и установяване на нарушения докладването им става по два начина:

- вътрешно докладване – от педагогическия и непедагогическия персонал в писмен вид;
- външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми в писмен вид.

3. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във входящия дневник – регистър.

4. Регистрираните сигнали се разглеждат от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора.

5. Комисията е в състав от представители на:

- ръководството;
- педагогическия персонал;
- непедагогическия персонал;

6. Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

7. Комисията не разглежда анонимни сигнали.

8. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.

9. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в седемдневен срок от постъпването му.

10. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

11. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

12. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и

дисциплинарни нарушения, преписката се докладва на директора за предприемане на мерки по Кодекса на труда.

13. За предприетите мерки и наложени наказания по т.12 се уведомяват председателя на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

14. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.

ГЛАВА II

ПРАВИЛА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

Въведение

Етичният кодекс на училищната общност включва и взаимоотношенията между учениците обучавани в Основно училище „Иван Вазов“ - град Смолян. Той представя стандартите за етично поведение на учениците, както в училище, така и извън него. Този Кодекс регламентира етичните правила, които следва да спазват при изпълнение на задълженията си и в общуването с другите участници в училищната общност. Установява общи норми на поведение.

Основни положения

Поведението на учениците в училище се основава на следните принципи:

- толерантност;
- доверие;
- уважение;
- отговорност;
- честност;
- лоялност;

Всеки ученик има право да бъде зачитан като активен участник в образователния процес.

Етични правила за взаимоотношенията между учениците

- зачитай и уважавай личността на другите;
- зачитай правата, честта и достойнството на другите, не прилагай физическо и психическо насилие над тях;
- опознавай и приемай различното;
- зачитай чуждото мнение и отстоявай цивилизовано собственото си становище;
- старай се да бъдеш добър, да правиш добрини и да решаваеш конфликтите по мирен начин, без агресия;
- съчувствай и оказвай помощ при нужда;
- поддържай добра комуникация с другите, изслушвай и изпозвай вежлив тон;
- с добрите си постъпки бъди пример за подражание ;
- бъди етичен и в интернет пространството, не обиждай и не злоупотребявай с лична информация;
- не публикувай снимки, които уронват авторитета ти, този на съучениците ти и на училището;
- не употребявай нецензурни изрази и обиди.

Етични правила за взаимоотношенията между учениците, учителите и служителите в училище:

- отнасяй се с уважение към учителите и служителите в училище, не накърнявай с поведението си авторитета и достойнството им;
- уважавай труда на учителите и служителите;

- не възпрепятствай с поведението и постъпките си нормалното протичане на учебните часове;
- не използвай мобилния си телефон по време на учебните часове;
- съхранявай авторитета на училището и училищната общност, както в него така и извън него и допринасяй за развитието на добрите традиции.
- явявай се в училище с облекло и външен вид съгласно изискванията на училищния правилник.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Правилата за поведение, съдържащи се в настоящия кодекс са неизменна част от ежедневната работа на служителите. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за добър психоклимът, позитивна работна атмосфера и защита на служителите от неоснователни обвинения.

Чрез спазването на правилата на поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от всеки служител, се допринася за изграждането и утвърждаването на положителния образ на училището.

Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.